
ԼՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱԿԱՀԱՅ ՔԱՐՈԶՉՈՒԹՅՈՒՆԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԱՐԿԱՆԻՇԸ

ԶԱՐՈՒՀԻ ԲԱԲՈՒԽԱՆՅԱՆ

Հայաստանի նոր վարկանիշի մշակման խնդիրը շատ այժմեական է, քանի որ ԽՍՀՄ-ի փլուզումից առաջացած անցումային ժամանակաշրջանում Հայաստանի, ինչպես նաև մյուս նորաստեղծ հետխորհրդային երկրների վարկանիշները մեծ վնաս կրեցին: Դա պայմանավորված էր երկրի ներսում տիրող քաոսով, տնտեսության փլուզումով, պետական գույքի սեփականաշնորհման կոռումպացված գործընթացներով: Սակայն այսօր Հայաստանը նպատակ ունի աշխարհին ներկայանալու որպես ժամանակակից և ժողովրդավարական պետություն՝ ջանքեր գործադրելով կոտրել երրորդ աշխարհի պետության կարծրատիպն ու որակավորումը, միաժամանակ ներկայացնելով իր առավելությունները և առանձնահատկությունները՝ հարուստ պատմամշակութային ժառանգությունը, պատմական գիտական մտքի թռիչքը, քրիստոնեական բարձր արժեքների կրիչ լինելը և այլն:

Սակայն դրան զուգահեռ ժամանակակից մեդիատիրույթում ակնհայտ են Հայաստանի վարկանիշի համար վնասակար հակաքարոզական գործընթացներ. կերտելով Հայաստանի «զավթիչի» կերպարը, խլելով և վերագրելով այլ ազգերի հայկական ողջ պատմամշակութային ժառանգությունը՝ նրանց նպատակն է խեղաթյուրել և կեղծել պատմական իրադարձությունները, աղավաղել ներկան՝ նպաստելով համաշխարհային հանրության երեսօթեմանը Հայաստանից:

Այսպես՝ ապատեղեկատվություն տարածելու նպատակով Հայաստանի թշնամի երկրները՝ Թուրքիան և Ադրբեջանը, ակտիվ օգտագործում են ԶԼՄ-

ները, հրատարակում են գրքեր, ֆինանսավորում են կեղծ գիտական աշխատությունների ստեղծումը¹:

Թշնամական երկրների ՋԼՄ-ների անդրադարձը Հայաստանին այդ երկրների ներքին և արտաքին տեղեկատվական քաղաքականության իրագործման կարևոր մասն է կազմում՝ նպատակ ունենալով ստեղծել Հայաստանի բացասական վարկանիշ ներքին և միջազգային հարթակում՝ սեփական քաղաքականության հիմնավորման նպատակով:

Ադրբեջանի նախագահ Ի. Ալիևն իր ելույթներից մեկում մասնավորապես բնորոշել է Հայաստանը որպես երկիր, որը. «...արհամարհում է միջազգային իրավունքի նորմերը, չի հետևում Մինսկի խմբի համանախագահող երկրների ղեկավարների հայտարարություններին,(...) տարբերվում է կեղծ վարքով և սուտ հայտարարություններով բանակցություններին՝ փորձելով մոլորեցնել միջազգային հանրությանը, չի կատարում միջնորդ կառույցների պահանջները՝ կապված տվյալ հարցի հետ (ղարաբաղյան հակամարտության հեղ.)»²: Ադրբեջանի ղեկավարի կողմից ստեղծված Հայաստանի վարկանիշն ակտիվորեն զարգացնում են ադրբեջանցի պաշտոնյաները, մտավորականները և տեղական ՋԼՄ-ները:

Հատկանշական է, որ ադրբեջանական և թուրքական ՋԼՄ-ներն ուշիուշով հետևում են հայկական ներքին և արտաքին քաղաքականությանը, ներկայանում հայատյաց հայտարարություններով ու ծաղրական բնույթի վերլուծություններով:

Ադրբեջանական “Day.az” կայքում, բացի հայատյաց տեղեկատվությունից ու հայտարարություններից, առկա է հայկական ԱԳՆ-ի մասին «հումորային» բաժին, որտեղ ծաղրի են ենթարկվում Հայաստանի արտաքին քաղաքականությունն ու պաշտոնյաները:

Ադրբեջանական ՋԼՄ-ներում Հայաստանը բնորոշվում է որպես ագրեսոր, ահաբեկչական երկիր, իշխանությունները ներկայացվում են ոչ լեգիտիմ, խաբեբա, հիմար և անճար, ժողովուրդը՝ սոված և թշվառ, զինվորները՝ վախկոտ:

¹ **Բաբուխանյան Ջ.**, Հայ-թուրքական հարաբերությունները և ժամանակակից թուրքական ՋԼՄ-ները//«Լրաբեր» N2, Երևան, ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2015:

² **Ильхам Алиев:** Политика изоляции Армении приносит свои плоды - миграция, кризис, депопуляция// www.regnum.ru, 28.05.2013.

Բնականաբար դարաբաղյան հակամարտությունը և դրա շուրջ ստեղծված իրավիճակն ադրբեջանական լրատվամիջոցներում ակտիվ քննարկման առարկա են:

Այսպես՝ 2014 թվականի նոյեմբերի 12-ին ադրբեջանական զինուժի կողմից ԼՂՀ բանակի խոցված ուղղաթիռի միջադեպի շուրջ բազմաթիվ հրապարակումներ եղան ադրբեջանական ԶԼՄ-ներում: Դրանք, հավատարիմ մնալով իրենց որդեգրած քաղաքականությանը, հերթական անգամ մեղքը և պատասխանատվությունը վերագրեցին հայկական կողմին՝ ներկայացնելով միջադեպը որպես հայերի սադրանք: «ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի համանախագահները կրկին հայտնեցին իրենց մտահոգությունը՝ երեկ տեղեկանալով Ադրբեջանի ռազմական ուժերի կողմից ոչնչացված հայկական ուղղաթիռի մասին, որը սադրիչ զորաշարժ էր կատարում և որոշել էր գրոհել ադրբեջանական բանակի դիրքերը,- գրում է “1news.az” կայքը և շարունակում,- ...սակայն, կարծում եմ, որ հարգանքը գոնե իրենց հանդեպ հարկավոր է պահպանել (խոսքն ուղղված է ԵԱՀԿ խմբին- հեղ.), և այդ իսկ պատճառով երբեմն ավելի լավ է պարզապես լռել առանց մեկնաբանության կամ էլ ի վերջո սկսել խոսել ճիշտը և ասել՝ ով է ճիշտ, իսկ ով՝ մեղավոր տվյալ կոնֆլիկտում»³:

Մեկ այլ ադրբեջանական “Day.az” կայք, անդրադառնալով միջադեպին, այսպիսի մեկնաբանությամբ է հանդես եկել. «Հայաստանի զինված ուժերի ներկայացուցիչներին (հայկական բանախյուսության մեջ՝ դարաբաղյան բանակին) դեպքից մեկ շաբաթ անց չի թույլատրվում մոտենալ ուղղաթիռի վայրը՝ նկնելու տեղանքին: Ինչը միանգամայն ճիշտ է՝ հաշվի առնելով, որ հայկական զորամիավորումների կողմից իրականացվել է սադրանք, որը պետք է բազմակողմանի ուսումնասիրվի: Իսկ հետաքննությանը մոտ թողնել հայերին՝ կնշանակի փաստերի համընդհանուր կեղծիք: Նրանք այդ գործում վարպետ են»⁴:

Հարկ է նշել, որ հայ-թուրքական, հայ-ադրբեջանական ու հատկապես արցախյան հակամարտության թեմաներին ակտիվ հետևում և անդրադառնում են միջազգային ԶԼՄ-ները:

Վերոնշյալ միջադեպին արձագանքել է ամերիկյան «The New York Times» պարբերականը: Աղբյուրի գնահատմամբ միջադեպը «լարվածության

³ Еще раз о сбитом армянском вертолете // www.inosmi.ru, 14.11.2014.

⁴ Ереван ищет способ спасти лицо в истории с вертолетом // www.day.az, 20.11.2014.

կտրուկ աճի ազդանշան է հակամարտության 25 տարվա մեջ»⁵: Աղբյուրը մեջբերում է հայկական և ադրբեջանական մամուլի հրապարակումները, պաշտոնական հայտարարությունները, մատնանշում, որ դրանք հակասական են:

Ակնհայտ է, որ Հայաստանի լրատվական դաշտը գտնվում է անդադար մոնիթորինգի տակ արտերկրյա լրատվամիջոցների և քաղաքական ուժերի կողմից: ՀՀ ԶԼՄ-ներից ստացված բացասական բնույթի տեղեկատվությունը Հայաստանի թշնամի երկրների կողմից օգտագործվում է հակահայ քարոզչության և Հայաստանի՝ համապատասխան վարկանիշ կերտելու նպատակով ներքին և միջազգային լսարանների շրջաններում: Ուշագրավ է, որ նրանց համար որպես տեղեկատվական աղբյուր ծառայում են հայկական ԶԼՄ-ների ռուսալեզու կամ անգլալեզու էջերը:

Ադրբեջանական “News.day.az” և “Minval.az” կայքերը, հղում կատարելով հայկական “News.am” կայքի ռուսալեզու էջի վրա, արտասույել են «Эмиграция в Армении стучится в каждую дверь» հոդվածը, որտեղ մեջբերված են ԱԺ «Ժառանգություն» խմբակցության ղեկավար Ռուբեն Հակոբյանի խոսքերը Հայաստանից արտագաղթի և ազգաբնակչության թվաքանակի կրճատման մասին. «Կա խնդիրների մի ողջ սպեկտր (...) իսկ ցավալի արդյունքներն ակնհայտ են: Այնտեղ, որտեղ մի քանի տարի առաջ դպրոց էին գնում 30 առաջին դասարանցիներ, հիմա մեկն է գնում»⁶:

Հայկական խնդիրների մասին տեղեկատվությունն ուռճացնելով և ճոխացնելով՝ ակտիվ շահարկվում է թշնամու կողմից սեփական գաղափարախոսությունը և քաղաքականությունը հիմնավորելու համար՝ խորացնելով թշնամու կերպարը սեփական լսարանի շրջանում:

Այսպես՝ Ի. Ալինն իր ելույթում՝ նվիրված Ադրբեջանի Անկախության տոնին, մասնավորապես նշել է, որ Հայաստանին բոլոր միջազգային նախագծերից մեկուսացված պահելը տալիս է իր արդյունքը. «Այս մարտավարությունը և քաղաքականությունը բերում է իր պտուղները: Ըստ Հայաստանի պաշտոնական վիճակագրության՝ այդ երկիրը տարեկան լքում է 80-100 հազար մարդ: Այդ երկրում աճում են դեպոպուլյացիայի միտումները, դիտարկ-

⁵ Further Strains in Unresolved War Between Armenia and Azerbaijan Over Disputed Territory // www.nytimes.com, 25.11.2014.

⁶ Ժառանգություն. Հայաստանում արտագաղթը թակել է բոլորի դուռը // www.news.am, 08.09.2014, տե՛ս նաև Эмиграция в Армении стучится в каждую дверь // www.news.day.az, 09.09.2014, տե՛ս նաև Эмиграция в Армении стучится в каждую дверь // www.minval.az, 08.09.2014:

վում է դեմոգրաֆիկ ճգնաժամ: Եվ այս ճգնաժամն աստիճանաբար խորանալու է, քանի որ ինչքան շատ աշխատունակ մարդ է հեռանում, այնքան ավելի են նվազում տնտեսությունը վերականգնելու հնարավորությունները: Ինչ վերաբերում է տնտեսության վերականգնմանը, այդպիսի հեռանկարներ ընդհանրապես չկան: Այնտեղ դիտարկվում է տնտեսության ամբողջական լծացում»⁷:

Լայն հակաքարոզչական լրատվական արշավ ձեռնարկեց Ադրբեջանը 2014 թվականին ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ցանկում հայկական լավաշի թխելու ավանդույթների ներառման կապակցությամբ⁸: ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի որոշումից դժգոհ Ադրբեջանը պաշտոնական մակարդակով և ԶԼՄ-ների միջոցով տարածում էր պատեղեկատվություն այն իբր ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի կողմից հետ կանչելու մասին:

Այսպես՝ ադրբեջանական “Regionplus.az” կայքը գրել է. «Կանխված է հայերի հերթական ինտրիգը, որոնք շարունակում են սեփականացնել ադրբեջանական երգերը, մշակույթի օրինակներն ու որոշ երաժշտական գործիքներ»: Այդ տեղեկատվությանը ձայնակցել է “Trand.az” կայքը, ըստ որի՝ Ադրբեջանին իբր հաջողվել է կասեցնել «հայերի հերթական սադրանքը»⁹:

Հղում կատարելով ադրբեջանական մշակույթի և սպորտի նախարարության հայտարարությանն այն մասին, որ Ադրբեջանն իբր թույլ չի տվել ներառել լավաշը որպես հայկական մշակույթի դրսևորում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ցուցակում՝ ապատեղեկատվությունը տարածվել է նաև որոշ ռուսական լրատվամիջոցներով՝ “Rosbalt.ru”, “Rbc.ru” և “Gazeta.ru” կայքերով¹⁰:

⁷ Ильхам Алиев: Политика изоляции Армении приносит свои плоды - миграция, кризис, депопуляция // www.regnum.ru, 05.05.2013.

⁸ Հատկանշական է, որ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ներկայացուցչական ցուցակը համալրվեց հայկական մշակութային ժառանգության չորրորդ նմուշով: Ցանկ են ներառված «Դուդուկը և դրա երաժշտությունը», «Խաչքարի խորհուրդը և խաչքարագործությունը», «Սասնա ծռեր կամ Սասունցի Դավիթ էպոսի կատարողական դրսևորումները» հայտերը, ինչը, անկասկած, կերտում է հայերի և Հայաստանի մշակութային վարկանիշը միջազգային հարթակում՝ որպես ստեղծող և արարող ազգ ունեցող պետության:

⁹ ЮНЕСКО выступила с разъяснением по вопросу включения лаваша в Репрезентативный список нематериального наследия // www.trend.az, 27.11. 2014.

¹⁰ Азербайджан не позволил "арменизировать" лаваш в списке культурного наследия ЮНЕСКО // www.rosbalt.ru, 26.11. 2014, տե՛ս նաև Азербайджан не позволил закрепить лаваш в списке ЮНЕСКО как «армянский» // www.rbc.ru, 26.11.2014, տե՛ս նաև Азербайджан не дал называться лавашу армянским в списке наследия ЮНЕСКО // www.gazeta.ru, 26.11.2014:

Այդ հայտարարությունները հանգեցրին լայն քննարկումների միջազգային լրատվական դաշտում: Ամերիկյան “Eurasia.net” կայքը, որը լուսաբանում է եվրասիական տարածաշրջանի իրադարձությունները, այսպես է անդրադարձել ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի որոշմանը և դրան հետևած Ադրբեջանի արձագանքին. «Դյուրագրգիռ հարևանները՝ Հայաստանն ու Ադրբեջանը, պատերազմում են ամեն ինչի համար՝ սկսած տարածքներից մինչև այս վերջերս հացի լոշի համար... Կովկասն իր հին ավանդույթով հավակնում է աշխարհում ամեն ինչի ամենահինն և լավագույնին: Այս ավանդույթը ինքնին կարող է լինել մի բան, որը կներառվի ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ոչ նյութական մշակութային ժառանգության ցուցակում»¹¹:

Իսկ ռուսական “Kommersant.ru”-ն գրել է. «Սեփականացնելով լավաշը՝ Հայաստանը վիրավորել է հարևան երկրներին: Կովկասի, Ասիայի և Մերձավոր Արևելքի շատ ժողովուրդների համար ավանդական լոշը պաշտոնապես ներառվել է Հայաստանի ոչ նյութական մշակութային ժառանգություն: (...) Լավաշի հայրենիքի կարգավիճակի համար հավակնում են Ադրբեջանը, Իրանը, Ուզբեկստանը, Վրաստանը և Թուրքիան»¹²:

Ռուսական «Дождь» հեռուստաալիքն էլ այդ առիթով մեկնաբանությունների համար դիմել է ուզբեկ խոհարար բլոգեր Ստալիկ Խանկիշևին, որն ասել է. «Վեճի համար առիթ չկա: Լավաշը պատրաստում են այդ տարածաշրջանում՝ Լիբանանից մինչև Հնդկաստան ու Յեմենից մինչև Հյուսիսային Կովկաս»¹³:

Այսպես՝ Ադրբեջանի հերթական սադրանքի և ապատեղեկատվության արդյունքում որոշ միջազգային լրատվամիջոցներում Հայաստանը ներկայացավ որպես այլ ազգերի մշակութային արժեքների զավթիչ և կոնֆլիկտների սադրիչ:

Նույն հայկական հակաքարոզական և ապատեղեկատվական ավանդույթով են գործել ադրբեջանական ԶԼՄ-ները՝ անդրադառնալով «Ռոբերտ Սահակյանց Փրոդաքշն»-ի նկարահանած առաջին հայկական «Անահիտ» լիամետրաժ մուլտֆիլմին՝ հիմնված Ղազարոս Աղայանի համանուն հեքիաթի վրա, որը միջազգային ԶԼՄ-ների կողմից հատուկ ուշադրության և գովա-

¹¹ Armenia, Azerbaijan at Loggerheads Over Lavash// www.eurasia.net, 03.12.2014.

¹² Теперь только армяне могут торговать лавашем как национальным брендом // www.kommersant.ru, 27.11.2014.

¹³ Лаваш. Сталик Ханкишиев о ЮНЕСКО. Как Армения и Азербайджан спорят о лаваше, телеканал “Дождь”, 28.11.2014.

սանքի էր արժանացել: Սակայն, ըստ “Vesti.az”-ի. «Ինչպես հայտնի է, Անահիտը հայերի մոտ համարվում է մարմնավաճառության աստվածուհի և հատուկ պաշտամունքի առարկա: Ակնհայտ է՝ հայերը հիմա որոշել են իրենց երեխաներին ներշնչել սեր իրենց նախամոր, այսինքն՝ մարմնավաճառության աստվածուհու նկատմամբ»¹⁴:

Հայաստյաց քաղաքականությամբ աչքի են ընկնում նաև թուրքական իշխանությունները, որոնց հայտարարությունները լայն տարածում են գտնում ԶԼՄ-ների միջոցով: Այսպես՝ Թուրքիայի վարչապետ և նախագահի թեկնածու Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանը վիրավորական հայտարարություն է արել հայերի հասցեին թուրքական «Star TV» և «NTV» հեռուստաընկերությունների համատեղ եթերում, ինչը լայն արձագանք է ստացել լրատվամիջոցներում: Թուրքիայի վարչապետը, ուղիղ եթերում պատասխանելով հաղորդավարի հարցերին, անդրադարձել է նաև ժողովրդի կողմից քննարկվող իր արմատների հարցին. «Իմ արմատները Ռիզեից են: Ինձ ասում էին, թե վրացի եմ, ավելին, մեկը կանգնեց, ավելի կեղտոտ բան ասաց՝ պնդելով, թե ես հայ եմ»¹⁵: Էրդողանի այդ վիրավորական արտահայտությանն անդրադարձել է նաև միջազգային մամուլը: Աշխարհում զարմանում են, որ Թուրքիայում հայ լինելն ամոթ է: Ամերիկյան «Washington Post»-ն իր հոդվածը վերնագրել է՝ «Հայ լինելը վիրավորական է. Թուրքիայի վարչապետն այդպես է մտածում»¹⁶:

Ուշագրավ է, որ Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցի նախօրեին Թուրքիան վարում էր ցեղասպանությունը ժխտող ակտիվ քաղաքականություն, որի մեջ իրենց կարևոր դերակատարումն ունեցան տեղական ԶԼՄ-ները՝ օգտագործելով ապատեղեկատվությունը որպես գլխավոր մեթոդ:

Այսպես՝ թուրքական «Posta» թերթը «հարցազրույց» է հրապարակել հայտնի ֆրանսահայ երգիչ, Շվեյցարիայում ՀՀ դեսպան Շառլ Ազնավուրի հետ: Այսպես կոչված «հարցազրույցում» Շառլ Ազնավուրն իբր հանդես է եկել հակահայ և ցեղասպանությունը հերքող հայտարարություններով, որոնք մեծ աղմուկ բարձրացրին հայկական հասարակության մեջ¹⁷: Հոդվածին հետևել է

¹⁴ Надемся, что у армян хватит совести не показывать этот мультфильм детям // www.vesti.az, 22.10.2014.

¹⁵ Էրդողանը հայ լինելը կեղտոտ բան է համարել // www.YerevanNews.am, 06.07.2014:

¹⁶ Թուրքիայի հայ համայնքն արձագանքել է Էրդողանի՝ հայերին վիրավորող արտահայտությանը // www.armnewstv.am, 07.07.2014:

¹⁷ Չեմ շարժվում Հայաստանի հրահանգներով. Ազնավուրը՝ թուրքական թերթին // www.civilnet.am, 04.11.2014:

Շ. Ազնավուրի և Հայաստանի ԱԳՆ-ի հերքումն առ այն, որ որևէ հարցազրույց թերթին տրված չի եղել¹⁸:

Սակայն նկատենք՝ եթե Ադրբեջանի դեպքում մենք գործ ունենք ՋԼՄ-ների կողմից պետական հայատյաց քաղաքականության իրագործման և զարգացման հետ, ապա Թուրքիայում, ինչպես նշել է ՀՀ նախագահ Սերժ Սարգսյանն իր հեղինակային հոդվածում «International New York Times» պարբերականում. «Շատ թուրք մտավորականներ, գրողներ, գիտնականներ սկսել են բացահայտ կերպով խիզախորեն և շիտակ քայլել ինքնավերլուծության և ուսումնասիրության դժվարին ուղիով»¹⁹, ինչն իր հերթին արձագանք է ստանում ՋԼՄ-ների մեջ:

Դա ցայտուն արտահայտվեց, երբ Հայոց ցեղասպանության 100-ամյա տարելիցի թեմայի քննարկման շրջանակներում թուրքական ժխտողական քաղաքականության քննադատությամբ հանդես եկան որոշ թուրքական ՋԼՄ-ներ:

Թուրքական «Milliyet» պարբերականի սյունակագիր Մուրթաֆա Յըլդըրըմն իր հոդվածում քննադատել է Դարդանելի գործողության 100-ամյակն ապրիլի 24-ին նշելու թուրքական իշխանությունների որոշումը. «Այժմ մի հարց պետք է տանք. արդյո՞ք այդ նույն օրը նշելով Չանաքքալեի հաղթանակը՝ մենք չե՞նք վիրավորում հայ ժողովրդին: Յուրաքանչյուր տարի մարտի 18-ին նշվող այս տոնն անցկացնել ապրիլի 24-ին, դեռ ավելին՝ Հայաստան հրավեր ուղարկել, դա պարզապես անամոթություն է»²⁰:

Թուրք գրող, բանաստեղծ Աթիլա Դիրիմը «Marksist.org» կայքում հրապարակած իր հոդվածում անդրադարձել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչմանն ու այդ ճանաչումից վախեցողներին՝ նրանց թվում նշելով Թուրքիայի նախագահ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի անունը: Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից վախեցողներին հեղինակն անվանում է «հանրապետության սնած տգեր», որոնք յուրացրել են հայերի ունեցվածքը, հողերը, առանձնատները,

¹⁸ Ազնավուրը թուրքական կայքի հարցազրույց չի տվել. Հայաստանի ԱԳՆ // www.news.am, 2014, 5-ը նոյեմբերի, տե՛ս նաև Շառլ Ազնավուրը վիրավորված է թուրքական լրատվամիջոցի նողկալի մեքենայությունից // www.tert.am, 06.11.2014:

¹⁹ Սերժ Սարգսյանի հեղինակային հոդվածը «International New York Times» պարբերականին // www.iravunk.com, 24.09.2014:

²⁰ Թուրք սյունակագիր. Դարդանելի գործողության 100-ամյակը Հայոց ցեղասպանության օրը նշելու որոշումն անամոթություն է // www.armeniangenocide100.org, 14.02.2015:

բայց աչքները դեռ չէր կշտանում: «Նախագահն էլ շատ լավ գիտի, որ այն պետությունը, որը ղեկավարում է ինքը, Հայոց ցեղասպանության արյան վրա է կառուցվել: Ցեղասպանության ողջ իրողությունն իր ողջ մերկությամբ ի հայտ գալն այդ պետության հիմքի փլուզման պատճառ է դառնալու: Նախագահը դա գիտի և այդ ահից է, որ ապրիլի 24-ն անամոռաբար ցանկանում է վարագորել»²¹:

Այսպիսով, կարող ենք եզրահանգել, որ Թուրքիան և Ադրբեջանը պետական մակարդակով վարում են հակահայ տեղեկատվական քարոզարշավ: Հայկական լրատվական դաշտը թշնամու կողմից գտնվում է անդադար մոնիթորինգի տակ և բացասական տեղեկատվությունը շահարկվում է՝ սեփական հայատյաց քաղաքականությունը և գաղափարախոսությունը հիմնավորելու նպատակով: Ապատեղեկատվություն և սադրիչ տեղեկատվություն տարածելու միջոցով այդ երկրները Հայաստանի բացասական և թշնամական վարկանիշն են տարածում ինչպես իրենց ներքին լսարանների շրջանում, այնպես էլ միջազգային հարթակում: Որոշ ցայտուն դեպքերում նկատելի է նաև միջազգային հանրության անհանգստությունն այդ կապակցությամբ:

Այդուամենայնիվ, եթե Ադրբեջանի դեպքում ՋԼՄ-ները պետական հայտյաց քաղաքականության համապարփակ աջակիցը և զարգացնողն են, ապա Թուրքիայում նմանատիպ գործընթացների հետ մեկտեղ նկատվում են նաև ընդդիմախոս ձայներ:

ԱՄՓՈՓՈՒՄ

Ժամանակակից մեդիատիրոյթում ակնհայտ է Հայաստանի վարկանիշի համար վնասակար տեղեկատվական հոսքերի շրջանառությունը: Որպես նմանատիպ գործընթացների նախաձեռնողներ աչքի են ընկնում Ադրբեջանն ու Թուրքիան, որոնք նպատակ ունեն ձևավորելու Հայաստանի բացասական վարկանիշը ներքին և միջազգային հարթակում սեփական հայատյաց քաղաքականության հիմնավորման համար:

Բանալի բառեր - ՀՀ վարկանիշ, լրատվական հոսքեր, ՋԼՄ-ներ, քարոզական արշավներ, Հայաստան, Ադրբեջան, Թուրքիա:

²¹ Հայոց ցեղասպանության ճանաչումից ութեր Են վախենում // www.tert.am, 05.03.2015:

СОВРЕМЕННАЯ АНТИАРМЯНСКАЯ ПРОПАГАНДА И ИМИДЖ РЕСПУБЛИКИ АРМЕНИЯ

ЗРУИ БАБУХАНЫН

В современном медиапространстве очевиден оборот информационных потоков, вредящих имиджу Армении. В качестве инициаторов подобных процессов выделяются Азербайджан и Турция, цель которых сформировать отрицательный имидж Армении на внутренней и международной площадках для обоснования собственной армяноненавистнической политики.

Ключевые слова - имидж РА, информационные потоки, СМИ, пропагандистские кампании, Армения, Азербайджан, Турция.

THE CURRENT ANTI-ARMENIAN PROPAGANDA AND THE IMAGE OF THE REPUBLIC OF ARMENIA

ZARUHI BABUKHANYAN

The circulation of anti-Armenian information damaging the image of Armenia is evident in today's mass media. Azerbaijan and Turkey are the initiators of this propaganda. They are aiming at shaping a negative image of Armenia on both domestic and international platforms in order to substantiate their own Armenian-hatred policy.

Key words - the image of RA, flow of information, mass media, promotional campaigns, Armenia, Azerbaijan, Turkey.